Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ленин—Сталин паша верч кучедалаш ямде лий!

Ямде лий

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН ОРГАНЖЕ

Адрес: Йошкар-Ола, Совет пӧрт, „Ямде лий" редакций.

Сайын тунемза!

(Тор'ял районысо Немда средний школышто тунемше-шамычлан серыш)

Пагалыме йоча-шамыч, ӱмаште тендам туныктышым, а тений ынде мый шкеат тунемше лийынам. Те пеш дружно, куанен тунемында ыле, туныктышын мутшымат сайын колыштында ыле. Садланак шошым испытанийым чыланат сдатлен, 6-шо „Б" классыш вончен улыда.

Тенийат ӱмасе семынак тыршен тунемза, ваш-ваш полшыза. Чыланат 6-шо классым отлично тунемын пытарен, 7-ше классыш вончаш задачым шынтыза.

Тиде задача куштылгак огыл. Но советский йоча-шамыч ончылно сеҥаш лийдыме нимогай задачат уке. Нуно чыла сеҥат. Отлично тунемашлан теве тидым шуктыза: уроклан эреак сайын ямдылалтса, туныктышын мутшым внимательно колыштса. Отлично да сайын тунемшаш верч, сознательный дисциплина верч вес класс дене соревноватлашда кӱлеш. Тунеммаште общественный паша кугун полша. Садлан те комсомолец-шамычлан общественный пашам ышташ активно полшыза.

Мыят тыште, институтышто, отлично да сайын тунемаш мутым пуэм. Общественный пашаштат активно участвоватлаш тӱҥалам.

Теле каникул годым тендан деке унала мием. Вара тунам кузе тунеммыдам терген.

Салам дене!

Тендан ӱмасе классный руководитель - учительда—

Н. П. ВОРОНЦОВ.

Казань ола, Юридический институт.

Коммунист ден комсомолец-шамычлан полшыза

Пионер ден тунемше-шамыч! Кызыт Советский Союзысо чыла избиратель-шамыч верысе Советлашке сайлаш ямдылалтыт. Шкенан эл дене пырля мемнан Марийский АССР-ысе избиратель-шамычат шемер депутат-шамычын районный, городской, сельский да поселковый Советлашкышт сайлаш ямдылалтыт.

Марийский АССР-ысе верысе Советлашке сайлыме годым примерно 5347 избирательный округ, 495 избирательный участок пашам ышташ тӱҥалыт. Нине сайлымаш пашат СССР, РСФСР да Марийский АССР Верховный Советлашке сайлымаш семынак организованно эртышт, манын сайын ямдылалташ кӱлеш.

Тиде пашаште коммунист ден комсомолец-шамычлан пионер ден тунемше-шамычат кугун полшен кертыт. Верховный Советлашке сайлыме годым пионер ден тунемше-шамыч шуко полшеныт. Нуно агитатор-шамыч дене пырля избиратель-шамыч коклаште сайлыме нерген литературым шараш полшеныт, пӧртлаште плакат ден лозунг-шамычым пыжыктылыныт. Шагал тунемше ачашт ден аваштлан, кочашт ден куваваштлан Сталинский Конституцийым да Избирательный закон нерген умылтареныт. А сайлыме кечын нуно мӧнгыштышт изи йоча-шамыч дене шогеныт.

И вот тенийат чыла звена, отряд-шамычлан паша ятыр лиеш. Ял совет, лудмо пӧрт, колхоз правлений, красный уголок да клуб-шамычым тӱрлӧ плакат, лозунг-шамыч дене ончыл гочак сылнештараш кӱлеш. Вет нине верлаште избиратель-шамычын погынымашышт каяш тӱҥалыт.

Йоча-шамыч, колхозлаште агитатор-шамычлан верысе Советлашке сайлыме нерген положенийым умылтараш полшыза. Пырдыж газетым лукмаштат те кугу полышым пуэн кертыда. Агитатор, пырдыж газет редактор-шамыч дечын йодса: те нунылан мо дене полшен кертыда.

Избирательный спискым составитлымеке избирательын лӱмжым але фамилийжым правильно возымо але уке—проверятлаш полшыза.

Йоча-шамыч, те тунемтыдыме ден шагал тунемше избиратель-шамычым туныктен кертыда. Нуным учитель-шамычлан туныкташ полшыза.

Нине паша - шамычым тунеммаш дене келыштарен ыштыза.

Звеньевой сборыш чӱчкыдынрак чумыргыза да тушто шкендан паша опытда нерген ваш-ваш кутырыза.

Пионер-шамыч, Ленин—Сталин паша верч кучедалаш ямде лийза!

Марийский АССР Верховный Совет Президиум Председатель—**Т. И. Кавалеров.**

РККА Генеральный штабын оперативный сводкыжо-шамыч гыч

21 сентябрьыште Йошкар Армийын частьше-шамыч кодшо кечылаште налме вереш пеҥгыдемдалтыныт. 19 шагатлан **Пинск** олам налыныт да **Львовын** да **Сарнын** районышт-шамычым офицерский группа-шамыч деч эрыктен шогеныт.

22 сентябрьыште Западный Белоруссийыште Йошкар Армийын частьше-шамыч **Белосток** ола ден **Брест-Литовск** крепостьым налыныт.

Западный Украиныште **Сарнын** районжым офицерский группа деч эрыктеныт.

Тичмаш огыл данный-шамыч почеш, 17 гыч 21 сентябрь марте польский армийын 120 тӱжем солдат ден офицерже-шамычым, пленыш налме, 380 орудийым, 1.400 пулеметым руалтен налме.

23 сентябрьыште эрдене Йошкар Армийын частьше-шамыч демаркационный линий деке каяш тӱҥалыныт, **Стрый** ден **Городок** ола-шамычым налыныт.

Ешартыш сведений почеш **Ковель** ола лишне пленыш 8.000 польский солдат ден офицер-шамычым налме.

24 сентябрь мучко Йошкар Армийын частьше-шамыч **Сейны, Августов** ден **Грубешов** ола-шамычым налыныт. **Львов** ола деч юго-западыштыла **Комарно, Дрогобыч** да **Борыслав** налме улыт.

Йошкар Армийын частьше-шамыч **Брест-Литовск** крепость деч юго-востокыштыла польский войска-шамычын группыштым эрыктыме годым 10.000 солдат ден офицер-шамычым пленыш налыныт.

25 сентябрьыште Йошкар Армийын частьше-шамыч демаркационный линий деке ончык каен шоген, **Сувалки, Гониондз** ола-шамычым налыныт.

ВЛКСМ Обкомын пленумжо лийын

23 сентябрьыште ВЛКСМ Маробкомын IV пленумжо лийын. Пленумышто организационный вопрос-шамычым ончымо.

Пленум ВЛКСМ Маробкомын школьный молодежь ден пионер-шамыч коклаште паша дене секретарь обязанностьым шуктен шогышылан А. А. Замятин йолташым да военно-физкультурный отдел вуйлатышылан А. Н. Кельшев йолташым утвердитлен. П. А. Алмакаев йолташым партийный пашаш каймыжлан лийын, пленум тудым молодежь отдел вуйлатышын обязанностьшо деч освободитлен.

Пленум А. М. Салмин, А. И. Кудрявцев да Е. К. Столяров йолташ - шамычым пленумын составше гыч отводитлен.

Йошкар-Оласе 6-шо номеран школын ученический комитетше.

Шола гыч пурлашке (1-й ряд): ЦАРАНТАЙ МАРГАРИТА, СМЕХОВ ГЕНАДИЙ, ВИНОГРАДОВ ВИТАЛИЙ, (2-шо ряд): КОРОЛЕВА МАРГАРИТА, БАЗУНОВ ПАВЕЛ, ТЕРЕФИЛОВ ВИТАЛИЙ. Фото М. Чуршуковын.

МЕМНАН ДОЛГНА

Мемнан сеҥаш лийдыме Йошкар Армий мемнан ӱшанымынам шукта. Тудо Западный Белоруссийыште да Западный Украиныште польский пан кид йымачын шемер-шамычым утара. Нунылан у илышым ышташ полша.

Ме шкенан долгнам палена: сай тунемаш, военный подготовкым „отлично" эрташ. Ме военный пашам „отлично" тунемаш, оборонный значок-шамычлан нормым сдатлаш тӱҥалына. Пеҥгыде капкылан, доблестный йошкарармеец ден краснофлотец лияш кушкына.

Прутнев Толя ден **Краснов.**

Йошкар-Ола, 7-ше номеран школа.

Перерыв годым йоча-шамыч газетым лудыт. (4-ше номеран школа, Йошкар-Ола).

Фото М. Чуршуковын.

ЗАПАДНЫЙ УКРАИНЫШТЕ ДА ЗАПАДНЫЙ БЕЛОРУССИИЫШТЕ ЙОШКАР АРМИЙЫМ КУАНЕН ВАШЛИЙЫТ

Молодечно местечко (Западный Белоруссий). Полковой комиссар В. М. Рудаков йоча-шамыч дене кутыра.

„Йошкар Армий мемнам утара“

Западный Украинын олалаштыже да яллаштыже илыше-шамыч Йошкар Армийым пеш кугу куанымаш дене вашлийыт. Уремлаште пӱтынь калык шолеш. Кугу ден изи-шамыч, пӧрѐӈ ден ӱдрамаш-шамыч куаныме дене шинча вӱдым йоктарен боец-шамычым ӧндалыт.

Корец Местечкыште Йошкар Армийын частьше-шамычым вашлияш изижат, кугыжат, шоҥгыжат,—икте кодде лектыныт. Шукыштын кидыштышт кинде, шӧнчал, пеледыш-шамыч, южышт газетла гыч пӱчкеден лукмо Сталин йолташын портретше-шамычым нумалыт.

50 ияш кува Баранова боец-шамыч ваштареш йошкар флагым кучен лектын да куанен ойлен:

— Мемнан правалыкланна да нужналыкланна мучаш шуо. Ме, Западный Украиныште илыше-шамыч, мемнам польский пан-шамычын пызырымашышт деч утарыше Йошкар Армийлан пеш кугу таум каласена. Виян лийже Йошкар Армий! Виян лийже мемнан ачана, родной, йӧратыме Сталин!

Советский Городницы села деч кок километрыште улшо Устье селаште чыла хата-шамыч йошкар флаг дене сӧрастарыме улыт. Калык боец-шамычым саламлен кычкырымаш дене вашлийын.

Шоҥго кресаньык, йошкарармеецым ӧндалын, ойлен:

— Ме коло ий тендам вучышна. Мыланна польский гнет деч утлашлан великий советский калык полша манын ме ӱшанен ыльна. Мый мучашдымын пиалан улам, вет ынде мый уло чонем дене ласкан кычкырал кертам: „Виян лийже советский калык!“

Куанен вашлиймаш

17 сентябрьыште Радошковичи местечкыш (Западный Белоруссий) великий Сталин нерген, социалистический Родина нерген мурым мурен „Пламя“ да „Пограничник“ колхозласе колхозник-шамыч да Роговский средний школын тунемше ден туныктышо-шамычше уналыкеш миеныт. Ваш-ваш саламлымаш деч вара кутыркалымаш тӱҥалын. Колхозник-шамыч белорусский газета-шамычым конденыт, Сталинский Конституцийын кечыже йымалне пиалан да зажиточный илымышт нерген, эрге ден ӱдырышт-инженерышт нерген, Йошкар Армийын командирышт нерген, ученый, агроном, комбайнер-шамыч нерген каласкаленыт.

Эн первыяк местечкыште илыше-шамыч Советский Белоруссийысе шемер-шамычын йочаштын школлаште, институтлаште, университетлаште яра тунеммылан ӱшанен огытыл. Нуно советский ялын культурный илышышт нерген колхозник-шамычын ойлымыштым кугу интерес дене колыштыныт.

Школлаште занятий тӱҥалын

Западный Белоруссийын Барановичский уездысе Ляховичи олан школлаштыже 23 сентябрьыште нормальный занятий тӱҥалын.

Временный управлений больница-шамычлан нужна ен-шамычым яра лечитлаш кӱштен.

Германо-советский коммюнике

22 сентябрь

Германский правительство ден СССР правительство германский ден советский армий-шамыч коклаште демаркационный линийым установитленыт, тудо Писса еҥер дене да тудын Нарев эҥерыш йоген пурымашкыже шумеш, умбакыже Нарев эҥер дене да тудын Буг эҥерыш йоген пурымашкыже шумеш, умбакыжым Висла еҥер дене да тудын Сан эҥерыш йоген пурымашкыже шумеш да умбакыжым Сан эҥер дене да тудын истокшо-шамыч марте кая.

ДЕМАРКАЦИОННЫЙ ЛИНИЙ—кок армийым ойырен шогышо пограничный линий (РЕД).

Советский кинофильм-шамыч Западный Белоруссийыште

Западный Двина серысе Дисна олаште (Западный Белоруссий) первый гана советский кино фильм-шамыч ончыкталтыныт. Тӱжем дене шемер-шамыч „Ленин в 1918 году“ кинофильмын волноватлыше образше-шамычым кумыл нӧлталтын онченыт. Экраныште Ленин ден Сталин коймо годым зритель-шамыч чот совым кыреныт. Кужу жап кычкырымаш шоктеныт: „Виян лийже большевик-шамыч партий!“, „Виян лийже великий Сталин!“

Западный Белоруссийын олала ден селалашкыже 36 художественный звуковой картина-шамычым колтымо.

Западный Белоруссийын шемерже-шамыч „Ленин в 1918 году“, „Человек с ружьем“, Чапаев“, „Мы из Кронштадта“ да моло чапле советский кинофильм-шамычым ончат.

Международный пашазе товарищество

(Первый Интернационалым организоватлымылан 75 ий темын).

Лондоныште, Сент-Мартинс-холлеште митинг каен. Тушто пашан еҥже-шамыч выступатленыт Нуво французский, немецкий, английский да Европысо моло йылме денат ойленыт. Погынышо-шамыч оратыр-шамычын ойлымыштым келге вниманий дене колыштыныт. Кӧ кертын гын, ойлымо гыч кӱлешан вержым шке пошкудыжлан переводитлен. Залыште аплодисмент-шамыч кӱдырчыла шергылтыныт.

Мутым теве Германий гыч ургызо Эккариус налын.

Карл Маркс эстрадыште шинчен да шкенжын тошто другшын ойлымыжым внимательно колыштын. Тиде ойлымаште эксплоататор-шамыч ваштареш нуным ужмо шудымо мут-шамыч ылыжыныт, пашазе-шамычым ушнымашке ӱжмаш талын йоҥгалтын.

... Тиде 1864 ий 28-ше сентябрьыште — шымлу вич ий ончыч лийын. Тиде кечын Лондоныште пашазе классын кучедалме историйыштыже кугу событий лийын улмаш. Сент-Мартинс-холлешке погынышо французский, немецкий, итальянский да английский пашазе-шамыч представительствылан да шкеныштын интересыштым аралышашлан лийын Международный Комитетым сайленыт. Комитетыш пашазе классын учительже Карл Марксат сайлалтын.

Тыге Международный пашазе товарищество — Первый Интернационаллан илашыже тӱҥалтышым пыштыме.

„Первый Интернационал, возен Ленин, международный пашазе-шамыч организацийлан капитал ӱмбак натискым ямдылаш фундаментым пыштен“.

Первый Интернационалыныште Марксизмын сеҥымашычонжо да организаторжо Карл Маркс лийын. Тудак комитетын порученийже почеш чыла пашазе-шамыч деке обращенийым ямдылен. Тиде обращенийыште буржуазийын кид йымалныже орланыше шемер-шамычын нелэ илышышт нерген ойлалтын. Обращений чыла элласе пашазе-шамычым иза-шольо ушнымашке да пырля пашам ыштымашке, шкенышт эрыкыш лукшаш верч ушнен кучедалмашке ӱжын. Пашазе классым классовый кучедалмаш корныш виктарышыжла, Маркс обращенийым Коммунистический Манифест гыч „Чыла эллас пролетарий-шамыч, ушныза!“ мут дене пытарен.

Пашазе движенийыште буржуазный агент дене пеҥгыдын кучедалмаште Маркс самостоятельный пашазе партийыш пролетариатым вашкен организоватлаш тыршен. Тиде тудо жапыштак пашазе движенийыште Марксизмын сеҥымашыже верч кучедалмашат лийын. К. Маркс Энгельс дене пырля чапле сеҥымашым ыштеныт. Первый Интернационал ятыр эллаште, массовый пашазе движенийыште центр лийын шогышо, организацийлам почеден. Маркс да Энгельсын вуйлатымышт почеш революционер-марксист кадр-шамыч воспитыватлалтыныт.

Кокымшо Интернационалын вождьшо-шамыч Марксын да Энгельсын великий пашаштым амыртеныт. Нуно буржуазий дене соглашательский корныш шогалыныт, а 1914—1918 ийласе тӱнямбал сар жапыште ик калыкым вес калык ӱмбаке сырыктылыныт. Тиде кокымшо Интернационалын позорный шаланымашыже дене пытен. Буржуазийын лакейже-шамыч социализмылан ярый тушман лийын выступатленыт да кызытат выступатлат. Шымлу вич ий ончыч пашазе классын капиталистический куллык гыч утлышаш верч да социализмым ыштышаш верч кучедалме знамяжым Кумышо Коммунистический Интернационалым основатлыше-шамыч — Ленин ден Сталин руалтен налыныт. 1919 ийыште создаватлыме Кумышо Коммунистический Интернационал чыла тӱнясе иза-шольо коммунистический партийым ушен шога. Тыгак мемнан большевик шамыч Всесоюзный Коммунистический славный партийна Коминтерныш пура. Ленин да Сталин вуйлатымышт почеш, ВКП(б)-ын вуйлатымыже почеш мемнан элын шемерже-шамыч капиталистический гнет гыч утленыт да социализмын сеҥымашышкыже шуыныт.

„Первый Интернационал, возен Ленин, монтыдымашан, тудо пашазе классын шкенжын эрыкше верч кучедалме историйыштыже курымашлык. Тудо тӱнямбал социалистический республикын тудо заданийышкыже фундаментым пыштен, кудым ме ынде строитлаш пиалым иметлена“.

С. ВАГРОВ.

ШКЕНАН ТУНЕММЫНА ДА ПАШАНА НЕРГЕН

Мемнан ученический комитетна

17-ше сентябрьыште мемнан школышто тӱшка погынымаш лие. Школ директор Федот Кузьмич Смирнов мыланна ученический комитетым кузе сайлаш кӱлмӧ нерген ойлыш. Варажым ме ученический комитетыш вич тунемшым сайлышна Тышке эн активный да сай тунемше-шамычым сайлыме. Теве нуно: А. Каменский, К. Токташев, А. Баранов, К. Николаева да Ю. Полевщиков.

Вася Поляков.

Морко район, Весьшӱргӧ НСШ.

* * *

Звонок лие. Чыланат ик классыш чумырген, ме ученический комитетын могай пашаже нерген ойлымым колыштына. Варажым ученический комитетыш сайлаш кандидат-шамычым ойрышна. Мемнан кандидатна-шамыч 15 еҥ нере ыле. Нунын кокла гыч комитетыш 7 еҥым: М. Комаровым, П. Матвеевым, А. Армяковам, А. Павловым, А. Васильевым, Баранов ден Харитоновым сайлышна. Нуно чыланат школын эн сай отличникышт улыт.

Иванов Миклай.

Рожто район, Руя-Сола НСШ.

Йошкар-Оласе 2-шо номеран НСШ-ын 5-ше классын классный организаторжо ЛОГИНОВ МИША. Фото М. Чуршуковын.

Чыланат отличнын тунемаш тӱҥалына

Ме тений 7-ше классым чыланат отличнын тунем пытараш шонена. Садлан чыланат социалистический соревнованийыш ушнен улына. Мемнан классыште тунемше-шамыч шке коклаштышт соревноватлат. А класса 6-шо класс дене соревнованийыш ушнен. Тыгеш тунеммын качествыже верч да школым эре коштмаш верч ме чот кучедалына. Ты марте эше улыжат 2 кече прогул веле лийын. Начар отметкымат уке гаяк. 7-ше классым школыштына эн ончык луктына!

Классный организатор — **Григорьев Алексей.**

Морко район, Нурӱмбал НСШ.

Йошкар-Олесе 2-шо номеран школын ученический комитетше.
СНИМКЫШТЕ (шола гыч пурлашке): Первый радыште: ГОЛОВИН ВАСИЛИЙ, ИЛЮШКИН ДИМИТРИЙ, НОВОСЕЛОВА АННА, 2-шо радыште: ПЕТРОВ СТЕПАН, БАСОВА НИНА.

Фото М. Чуршуковын.

Драмкружоклан пьесым ойыркалат. („13 лет Октября" кермыч завод пеленсе НСШ, Йошкар-Ола).
СНИМКЫШТЕ (шола гыч пурлашке): АНТОНОВА НЮРА, ШЕЙНИНА НИНА, СИТНОВА КЛАВА, БЕЛОВА ВАЛЯ да КАМАЕВА ЛЕНА.

Фото М. Чуршуковын.

ПЕРВЫЙ СБОР

Урок пытен. Тунемше-шамыч мӧҥгышкышт каеныт. Но 6-шо „А" классыште тунемше пионер-шамыч мӧҥгышкышт эшеат огыт кай. Тыште тений тунемме ийыште первый сбор лийшаш.

Сбор тӱҥале. Вожатый Лена Торощина верысе Советлашке сайлаш ямдылалтмаште пионер-шамычлан кузе полшышаш нерган ойлыш. Тудым чыланат внимательно колышт шинчышт. Вара пеҥгыдын решитлышт: колхозник ден колхозница-шамычлан сайлыме нерген умылтараш, нунылан газетым лудын шогаш. Умлыдымо вопрос-шамыч лийыт гын, комсомолец-шамыч деч йодын, умылтараш.

Тидын почеш пионер-шамыч тӱрлӧ муро-шамычым мурышт. Пионер Березин кеҥеж каникулым кузе эртарымыже нерген ойлыш. Тудо вӱд воктен коштaш йӧратен, колым кучен, могыржым калитлен. Южышт чодраште коштедымыштым, эскерымашыштым каласышт.

Тыге первый сбор эртыш.

Икольников Гаврил.

У-Тор'ял район, Тошто-Тор'ял средний школа.

ПЫРЛЯ ЯМДЫЛАЛТЫНА

Мый Шабдаров Веня дене ӱмаште испытанийлан ямдылалтме годымак пырля заниматлаш тӱҥалын улына. Тенийт первый кече гычак уроклан эре пырля ямдылалтына. Мемналан первыйракше алгебра нелэ ыле, садлан ме алгебра дене чӱчкыдынак заниматлышна: урок деч вара мӧҥгӧ толынат, алгебра дене тунеммым ваш-ваш йодыштына ыле, мӧҥгӧ пумо задача-шамычым решитлена. Тыгене алгебра дене Веня дене коктынат отлично отметкым налаш тӱҥалынна. Ынде ме чыла предмет денат тыгак заниматлена да отлично тунемаш тӱҥалына.

Пегашев Александр.

Шернур район, Мустай НСШ.

Миклай—мыланна примерный

Петухов Миклайым ме классный организаторлан сайлаш решитлышна. Тудо—мыланна примерный, сай йолташ. Миклай отличник, дисциплинированный, эн сай общественник. Садлан тудым ме шкенан классный организаторлана сайлышна.

Смоленцев Ваня.

Шернур район, Мустай НСШ.

Ончыкыжат отлично тунемам

Мый кодшо тунемме ийыште поснак сай тунемынам. Олор НСШ-ым „хорошо" да „отлично" отметка дене тунем пытаренам.

Мемнан элыште сайын тунемаш чыла условийым ыштыме. Тиде мыланна кугу куанымаш.

Мый 1939-40 тунемме ийым поснак куанен вученам. 1-ше сентябрь кечын Марий-Турек средний школыш путырак йывыртен каяш. Первый кече гычак отлично тунемаш тӱҥальым.

Мый Кумышо Сталинский Пятилетка лӱмеш отлично да сай тунемаш мутым пуэм. Тыгак кружокышто активно участвоватлаш тӱҥалам. Ончыкыжат отлично тунемшаш верч кучедалаш уло вием пыштем.

Очеев Миклай.

Марий-Турек средний школа, 8 „А" класс.

САША пионер семын ЫШТЕН

Йошкар-Оласе „Динамо" стадионышто футбольный матч каен. Какшан серыште, кӱвар деч ӧрдыжыштырак, йоча-шамыч шогеныт, нуно вес вел серыште футбол дене модмым ончeныт. Какшан кӱвар гоч еҥ-шамыч эртен-эртен каеныт, чӱчкыдын машина-шамыч кудал эртеныт. Тиде кӱвар йымалне вӱдшат келге.

Вот куваваж дене пырля изи, 5 ияшырак, ӱдыр ошкылын. Нуно кӱтӱшкӧ ушкал кондаш каеныт. Изи ӱдыр ала-молан кӱвареш кодын, тудо кӱвар тӱр деке миен. Кенета Кокшан вӱд „шывыр-шувыр" шоктен, кычкыралме йӱк шоктен. Кӱвар гыч эртен кайше-шамыч ӱдырын кузе пурен каймыжым ужыныт, но нимом ышташ ӧрыныт. Нуно кычкыреныт:

— Утарыза, ӱдыр пурен кая!

Какшан серыште Йошкар-Оласе 6-шо номеран школышто тунемше пионер Саша Анисимов шке йолташ-шамыч дене пырля шоген. Кунам тудо ӱдырын 5 метр кӱкшытан кӱвар гыч вӱдыш камбочмыжым ужын, ӧрын шоген огыл. Шонаш жап лийын огыл. Саша 2-3 секундышто вургемжым кудаш кышкенат, вигак вӱдыш тӧрштен.

Ӱдыр уже пурен каяш тӱҥалын улмаш. Но тиде жапыште Саша

Анисимов Саша

тудым содор „кушкӧ шупшылын. Тудым серышке, куакш верыш-ке конден шогалтен Ӱдыр шӱлен. Варажым лишнысырак милиционер толын. Тудо ӱдырым мӧҥгышкыжӧ наҥгаен коден.

*

Тиде тений 18 августышто Йошкар-Олаште лийын. Саша Анисимов пионер семын ыштен—тудо изи ӱдырын илышыжым утарен. Саша 5-ше класс гычак пионерыште шога. Кызыт тудо 7-ше классыште тунемеш. Тудо шкенжын пионер лӱмжым достойно сулен. Сашан поступкыжо пионер-шамычлан, советский школьник-шамычлан келшыше.

ЙЫВ. ФЕДОТОВ.

Ме куанен улына

Ме кодшо ийын 5 „Б" класс дене соревноватленна. Кажне четвертьыште ончык лекташ, „отлично" отметка верч кучедалын улына. 5-ше классым сеҥенна, кусныл шо Республиканский йошкар знамям налын улына. Ме тидлан чот куанен улына. Тений ме 7 „А" класс дене соревноватлена. Ӱмасе семынак ончык лектына.

Лебедев Василий.

Шернур средний школа, 6 „А" класс.

Кружок-шамычым организоватлыме

Весьшӱргӧ неполный средний школышто ОСО, СВБ, рукодельный, фото да драматический кружок-шамычым организоватлыме. Кружоклашке шуко тунемше ден пионер-шамыч возалтыч. Руководитель-шамыч пашам сай ыштат.

Поляков Вася.

Морко район.

Мураш тунемына

Карай НСШ-ште хоровой кружокым организоватлыме. Кружокышто тӱрлӧ мурым мураш тунемына. Октябрьский пайремлан концертым ямдылена. Тидын деч посна Уразинский ден Кугу-Порат НСШ-лашке концерт ден каяш шонена.

А. Гуськов.

Сотнур район.

У предметым тунемаш тӱҥалына

Мемнан школышто тунемше ден пионер-шамыч СССР Верховный Советын утвердитлыме „Всеобщий воинский обязанность нерген законым" кугу куанымаш дене вашлийыч.

Ынде 5-ше класс гыч 7-ше класс марте тӱҥалтыш военный пашалан тунемаш тӱҥалына. Тиде кугу да кӱлешан пашам отлично тунемаш тӱҥалына. Шкенан шочмо элнам аралаш ямдылалтын кушкына.

Росляков Илья.

Шернур район, Коклала НСШ.

Пионерский активым сайлышт

Эркан-Сола начальный школышто тенийсе тунемме ийлан у пионерский активым сайлышт. Отряд совет председательлан Веденькин Владимирым, звено вожатыйлан Веденькина Ольга ден Ал. Веденькиным сайлышт. Отряд советыш членже-шамычлан А. Веденькиным, И. Веденькиным, М. Веденькиным, Е. П. Королевым, И. Веденькиным да Т. Королевам сайлышт.

Веденькин Поликар.

У-Тор'ял район.

Чыла нерген кӱчыкын

● **МОСКВАШТЕ** шукерте огыл спортсменка Нина Думбадзе дискым 49 метрат 11 сантиметрыш шуэн. Тиде у мировой рекорд. Ожнысо рекорд (48 метрат 31 сантиметр) немка Мауэрмайер кидыште ыле.

● **ВОЙНАН** 14 кече жапыштыже 27 судно-шамычым пуртен колтымо. Нунын кокла гыч— 18 английский, 1—французский, 4—германский, молышт нейтральный эл-шамычын.

● **ПОЛЬШЫН** шӧртньӧ запасшым шуко ужашыже английский пароход дене Румыний гыч Египетыш нангайыме.

● **ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КИТАЙЫН** фронтышкыжо шукерте огыл 300 китайский летчикым колтымо. Нуно чыланат граница вес могыр гыч толыныт да китайский армийыш добровольно пуреныт.

Тӱнямбал телеграф увертара

Польский войска-шамычын кодшышт литовский границым вончат

Германский информационный бюро тыге увертара: Виленский воеводство гыч Литваш польский полицийын ятыр отрядше-шамыч 200 грузовик дене вонченыт. Сувалки (Велостокский воеводство) районышто эше ятыр войсковой часть-шамыч вончышаш улыт.

Китайыште улшо японский войскан частьлаштыже восстаний

Шукерте огыл Шанхайыште японский часть-шамыч гыч иктыштыже восстаний тарванен. Восстанийын амалжылан Чзинътяныште (Нанкин деч юго-востокышкыла) 18 японский офицер дене солдатын колымышт лийын. Нине солдат дене офицер - шамыч война ваштареш протестоватлыме знак дене шкеныштым шке пуштыныт. Восстаний жапыште частьысе кумышо ужаш утла солдат-шамыч куржыныт. Восстатлыше-шамычын сопротивленийыштым пытарашлан японский командований карательный часть-шамычым ӱжыктен.

Голандский матрос-шамычын забастовкышт

„Новый Амстердам" голландский компанийын матросышт-шамыч пашадарым 100 процентыш кӱзыкташ йодыныт. Профсоюзный организаций-шамыч отказатленыт. Тунам моряк-шамыч забастовкым увертареныт. Забастовкышто 1. 500 еҥ участвоватлен.

Турцийыште мыланде чытырнымаш

Турцийысе Избир олан районыштыжо 22 сентябрьыште мланде чытырнымаш мыйын. Тидын дене 200 еҥ колен да ятыр шӱдӧ еҥ сусырген. 1000 наре зданий ден магазин-шамыч шаланеныт. 5 тӱжем еҥ нимо деч посна кодын.

Тый шинчет мо?

Йӱд животный-шамычын шинчашт молан йылгыжыт

Пирын, тумынан, пырысын да моло йӱд животный-шамычынат шинчашт йылгыжыт. Кузе тиде лиеш? Нине животный-шамычын шинчаштышт особый вещество-гуанин дене ышталтше кристал-шамыч улыт. Гуанин шинчан шенгалныже лиеш. Тудо прожекторын зеркалже семын светым отражатла. Тиде отражатлыме луч изишак шинчан сетчаткышкыже верештеш. Тидыже зренийым саемда. Тыге нуно йӱдым утларак ужын кертыт. Светын ужашыже тӱжвак лекме годым шинчам йылгыжше гайым ышта.

Мыланна возат

Нимогай кружокат уке

Шордӱр неполный средний школышто нимогай кружокат уке. Оборонный паша ок ышталт. Теве ӱмаште БГТО-лан ече дене нормым сдайышна, но тиде сдаймына арам лийын, нормо сдатлымашеш шотлен огытыл. Шуко тунемше-шамыч оборонный значок-шамычлан нормым сдатлаш шонат, но иктат нормым приниматлыше уке, кружокат иктат уке.

Пуртиков Миша.
Морко район.

Тыште дисциплина начар

Шуар - Сола начальный школыш пуретат, ӧрат: чыланат куржталыштыт, рӱжгат, шортыт, кучедалыт. Тыге нуно перерыв жапыштым эртарат. Нуно перерыв годым веле огыл, а урок годымат шургат. Теве 3-шо классысе тунемше Гаврилов Васлий урок годым мура, тава. Тиде классыштак тунемше Каликоват эре толаша, сацланак вет тудо начарын тунемеш, эре „плохым" наледа.

Семенов Васлий.
Ронго район.

Геня инженер лийнеже

Тений Гаврилов Геня Нурӱмбал НСШ-ын 7-ше классыште тунемеш. Тудо первый кече гычак саййын тунемаш тӱҥалын.

Геня очнчыко кӧ лийшашыжым кызытак ойырен—тиде инженер-техник. Инженер ден техник нерген тудо шуко книга-шамычым лудын. Мӧҥгыштыжӧ модельым, пароходым, воздушный змейым да тӱрлӧ зданий-шамычым чертитлылеш.

Димитриев Володя.
Морко район.

Миша отличник

Петухов Миша 4-ше классыште тунемеш. Тудо—отличник. Мӧҥгыштыжӧ уроклан сайын ямдылалтеш, книгам, тетрадьышкыже возымым лудеш. Урокышто сай отвечая. Адак Миша почеш кодшо ученик-шамычлан полшен шога. Теве 3-шо классыште тунемше Семенов Иванлан эреак полшен шога. Семенов начар тунемеш ыле гын, кызыт сай тунемеш.

Семенов Васлий.
Ронго район,
Руя-Сола НСШ.

Английыште оборонный мероприятий.
СНИМКЫШТЕ: Лондонын уремлаштыже мешакыш ошмам оптат.

ТАСС Фотохроника.

Германский панцырный пехота

Западный фронтышто улшо германский солдат-шашамыч пуля ден шӱтен кертдыме вурс панцырьым чият. Тиде панцырьын кӱжгытшӧ 1,15 миллиметр лиеш. Панцырьым тодышт оптышат лиеш.

Шахматный коньын ходшо дене

	Т	Н	
М	М	А	Д Д
Ш	Е	А	Е
	Х	О	

Те шахматный коньын ходшым паледа? Тудо „Г" буквам ыштен коштеш. Коньын ходшо почеш ик клетка гыч вес клеткыш коштеден, лудса: тыште мом возымо?

Колтен **ПОТАПОВ МИКЛАЙ.**
Йошкар-Ола.

Шарада

Ончыл ныл букваже
Пушеҥге лӱмым ончыкта
Кум буквам ешарен,
Руш писательым паледа.

Колтен **СЕМЕНОВ САНЮ.**
Морко район,
Шӱргӧ ял.

Йошкар-Ола лесозаводысо пашазе-шамычын йочашт, дошкольник-шамыч.
СНИМКЫШТЕ: УДМИНЦЕВА ТАМАРА йолташыже-шамычлан у книгам ончыкта.

Фото М. Чуршуковын.

Английский войска-шамыч Францийыш толыт

Западный фронтлашке колтышаш английский войска - шамыч французский портлашке кажне кечын толыт. Войска - шамычын транспортыштым миноносец ден охранный судно-шамыч Францийыш шумешкак наміен кодат.

Западный фронтышто

Французский войска-шамыч Саар ден Мозель районышто 80 утла германский олала ден ялам налыныт. Мозель эҥгер долиныште французский войскашамыч германский войскашамычым шыгыремден шогат.

Йошкар-Оласе Пионер пӧртыштӧ. Йоча-шамыч библиотекыште художественный литературым налыт.

Фото М. Чуршуковын.

Отв. редактор—И. М. МУЗУРОВ.

Уполн. Марглавлита № А—831. Йошкар-Ола, Маргосиздатын типографийже.